

Fra januar 2006 er *Edda*-redaksjonen å finne i Tromsø. Det er 25 år siden nordisk-miljøet ved Universitetet i Tromsø sist hadde ansvaret for *Edda*, da var det Åse Hiorth Lervik som var redaktør, fra 1972 til 1985. Nå er vi tre likestilte redaktører som tar over jobben. Takk til Høgskolen i Agder som har redigert *Edda* de siste årene.

For å markere flyttingen nordover fra Kristiansand til Tromsø, har vi i dette første nummeret valgt å ha med to artikler om nettopp det nordlige. Wendy Mercer, fra University College i London, skriver om den franske Recherche-ekspedisjonen (1838–40) – oppkalt etter denne ekspedisjonens skip, korvetten *La Recherche* – en av de mest omfattende ekspedisjoner til Norge og «det høye nord» noensinne. Ekspedisjonens rapporter fyller hele 26 tekstbind i tillegg til fem bildeatlas med illustrasjoner. Med på ekspedisjonen var den franske forfatteren og litteraten Xavier Marmier. Hans mandat var, som Wendy Mercer skriver, «linguistic, cultural and literary», og etter ekspedisjonen skrev han, i tillegg til den offisielle rapporten, både en reiseskildring og en roman om sine opplevelser fra reisene langs kysten av Norge nordover til Svalbard, og også om en reise med hest over Finnmarksvidda. Vi får høre om franskmennenes møte med skandinaviske kolleger, med lokalbefolkningen og med en overveldende norsk og arktisk natur. I Frankrike ble Marmiers bøker trykt opp stadig på nytt og dannet på mange måter bildet av Nordkalotten og Arktis for franskmenn på midten av 1800-tallet. Det er disse reisebeskrivelsene Wendy Mercer undersøker nærmere i sin artikkel: ikke bare hva Marmier skriver om det nordlige, men også *hvordan* han skriver om det. Også reiseskildringen som sjanger blir derfor sentral i hennes artikkel.

Forskning innenfor reiselitteratur har gjerne vært gjort i tilknytning til det tidligere British Empire. Heidi Hansson, fra Umeå Universitet, har imidlertid valgt en *amerikansk* reiseskribent for sin artikkel, den i sin tid kjente Bayard Taylor (1825–1878), og hans bok *Northern Travel: Summer and Winter Pictures of Sweden, Lapland and Norway* fra 1858. Hansson leser reiseberetningen ut fra dikotomien maskulin–feminin. Mens landskap og sted gjerne omtales som feminint i reiselitteraturen, påviser Hansson hvordan det nordlige Norden for den reisende representerer en utfordring som tidvis får merkelappen maskulin på seg, noe som truer den reisendes suverene posisjon, ja, han så å si feminiseres. Hansson viser også hvordan det nordlige landskapet i Taylors reisebeskrivelse

stadig skifter karakter og kjønn på en måte som destabiliserer den mannlige reisendes kjønnsidentitet.

Edda er et tidsskrift ikke bare for norsk, men for nordisk litteraturvitenskap. Det er viktig for oss både å ha bidragsytere fra de andre nordiske landene og å ha stoff om våre nabolands litteratur, i tillegg til anmeldelser av sentrale fagbøker derfra. I dette nummeret trykker vi en artikkel om Hjalmar Söderberg, skrevet av Peter Westerlund fra Göteborgs universitet. Det har ofte vært påpekt at Söderberg utover i forfatterskapet begynner å tvile på den estetiske kommunikasjonen; den som vil formidle sitt budskap *indirekte*, risikerer alltid å bli misforstått, og/eller at tekstene blir brukt på en måte forfatteren føler seg fremmed for. For å unngå det, reduserer Söderberg fiksjonen og snakker direkte til leseren. Denne mistroen til leseren, eller problematiseringen av tolkningsakten, er imidlertid til stede helt fra starten av forfatterskapet, hevder Westerlund, og leser en av Söderbergs tidlige fortellinger, «Sann historia», fra 1896, i et metaperspektiv.

Den nye *Edda*-redaksjonen ser doktordisputaser som en naturlig del av tidsskriftets stoff. I gode disputaser foregår det en viktig fagdebatt, og senere er disputaser en viktig kilde til faghistorien. I dette nummeret trykker vi Heming Gujords disputas fra Universitetet i Bergen, 3. juni 2005: «Juviking og medmenneske – en kontekstuell tilnærming til Olav Duuns *Juvikfolke*». Gujord løfter Duuns seksbindsroman (1918–1922) ut over den norske rammen og setter den i en større kontekst, en europeisk kontekst av raseideologisk tenkning. At dette er kontroversielt ser man av opponentinnleggene, denne gang hele fire innlegg: I tillegg til første- og annenopponent, og *ex auditorio*, har tredje-mann i komiteen, etter disputasen, levert et opponentinnlegg.

Edda vil kun unntaksvis ha temanummer, tidsskriftet skal være åpent for alle slags bidrag, men nr. 4 2006 planlegges, i forbindelse med at det i 2006 er 100 år siden Henrik Ibsen døde, som et særnummer med artikler om Ibsen og anmeldelser av Ibsen-litteratur. Til dette mottar vi gjerne stoff, også fra forskere som ikke tidligere har beskjeftiget seg med Ibsen.

Den ovenfor omtalte forfatteren Bayard Taylor skriver at reiser i nord styrker både kropp og sjel. Det gjelder imidlertid ikke for de som bor der fast, skriver Taylor, for dem virker naturforhold og klima utelukkende negativt inn, de blir «slow, indolent and improvident». Vi skal gjøre så godt vi kan for å tilbakevise karakteristikken 'langsomme, dovne og lite foretaksomme'. Med *Edda* som et nivå 2-tidsskrift i det nye forskningsrapporteringssystemet i Norge, påligger det oss et stort ansvar. Publisering av artikler i *Edda* gir nå, for litteraturforskere ansatt ved norske universiteter og høyskoler, mer uttelling enn publisering i de fleste andre tidsskrifter. Av den grunn avstår vi selv fra å publisere artikler i *Edda*. For å lage et godt tidsskrift er vi imidlertid helt avhengige av å få tilsendt stoff, så epostadressen edda@hum.uit.no er det bare å lære utenat.